

Міністерство культури та інформаційної політики України

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Вченої ради ХДАДМ
(протокол № 5 від 19.05.2020 р.)

ФІЛОСОФІЯ

Програма фахового вступного випробування для прийому на навчання осіб,
які здобули освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) магістра (спеціаліста),
для здобуття освітньо-наукового рівня доктора філософії,
зі спеціальності:

022 «Дизайн»,
023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Денна форма навчання
Вечірня форма навчання
Заочна форма навчання

Харків 2020

Питання розраховані на виявлення:

- самостійного аналізу фактів явищ та процесів в системі «людина – світ» у їх діалектичному взаємозв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються у глобальному світі, країні та регіоні;
- з позицій філософської методології критичного оцінювання соціальних процесів, політичних, економічних, історичних екологічних, культурних, соціально-психологічних явищ і подій в Україні та за її межами;
- методології пізнання, творчої діяльності, застосування отриманих знань у вирішенні художньо-гуманітарних завдань.

Важливо зазначити, що однією із специфічних рис філософського знання є багатоманітність суджень. У філософії не існує одностайності стосовно проблем, що вивчаються. Істини, вироблені впродовж століть філософами, не є для всіх беззаперечними. Їх сприйняття, ставлення до них залежить від тих чи інших особистих переконань, світогляду.

Вміння володіти:

- головними проблемами сучасної світової й вітчизняної філософії, історичними типами філософії, основними парадигмами філософствування;
- основними ідеями світової та вітчизняної філософської думки; історією становлення та основними етапами й особливостями перспективного розвитку філософії;
- основними законами, категоріями, поняттями і принципами філософії, особливостями їх використання в житті суспільства і гуманітарно-художній практиці сьогодення;
- філософськими знаннями в сучасному інформаційному суспільстві;
- особливостями взаємозв'язку науки з новітніми соціальними і художньо-гуманітарними проблемами країни в сучасних умовах;

Тож аспіранти вищих художніх закладів повинні цілеспрямовано долучатися до поліфонії та плюралізму у відповідях на граничні, філософські питання людського буття, формувати культуру власного мислення, а також виробляти навички самостійного вибору належної життєвої позиції

Питання до вступного випробування до аспірантури з філософії

1. Філософія, її предмет та роль в суспільстві. Філософія та світогляд.
2. Основні функції філософії, їх діалектика.
3. Загальні риси Античної філософії, її особливості в порівнянні з філософією Стародавнього Сходу (Індія, Китай).
4. Філософські погляди Сократа та Платона.
5. Філософські та соціологічні погляди Арістотеля.
6. Філософія Середньовіччя і її особливості.
7. Вчення Фоми Аквінського про співвідношення релігії і науки.
8. Суспільно-філософські ідеї Середньовіччя (Маккіавеллі, Т. Мор, Т. Компанелла).
9. Головні риси західноєвропейської філософії епохи Відродження.
10. Проблема метода в науці і філософії Нової доби (Ф. Бекон, Р. Декарт).
11. Поняття субстанції в філософії Б. Спінози і монадології у В. Лейбніца.
12. Проблема людини, освіти і виховання в філософії Просвітництва (Монтеск'є, Вольтер, Руссо).
13. Києво-Могилянська академія і становлення філософської думки в Україні XVII-XVIII ст. (С. Яворський, Ф. Прокопович, Г. Кониський та ін.).
14. Г. Сковорода і його філософія.
15. Філософія І. Канта.
16. Гегель, його філософська система та метод.

17. Антропологічний матеріалізм Л. Фейербаха.
18. Марксистська філософія, етапи її розвитку і суспільно-практична орієнтація.
19. Філософська та соціологічна думка в Україні на межі ХІХ-ХХ ст. (І. Франко, М. Драгоманов, Л. Українка). Філософія та світогляд українського романтизму.
20. Еволюція релігійної філософії у ХХ ст. Неотомізм.
21. Антропологічна орієнтація філософської герменевтики, прагматизм, неопозитивізм.
22. Екзистенціалізм М. Хайдегера, Ж-П Сартра, А. Камю, К. Ясперса.
23. Ірраціоналістичний напрямок в філософії ХХ ст. Інтуїтивізм А. Бергсона.
24. Категорія «буття» і його основні форми.
25. Філософський аспект походження людини.
26. Філософське поняття матерії та її методологічне значення для вивчення природи.
27. Рівні і форми організації матеріального світу.
28. Поняття руху матерії і його основні форми.
29. Простір і час як основні форми існування матерії.
30. Діалектика і її альтернативи (софістика, еkleктика, метафізика).
31. Категорії діалектики: одиничне і загальне, явище і сутність.
32. Структурні зв'язки: частина і ціле, форма і зміст, елемент і система.
33. Детермінізм і індетермінізм, зв'язок детермінації: причини і наслідок, необхідність і випадковість, можливість і дійсність.
34. Діалектика кількісних і якісних змін і її значення для пізнання природи і суспільства.
35. Суперечності та їх основні типи.
36. Діалектичні заперечення та їх прояв в художній творчості.
37. Поняття суспільства та суспільних відносин.
38. Проблема людини в історії філософії.
39. Практика та її основні функції.
40. Проблеми свідомості в філософії.
41. Пізнання та його основні ступені й форми.
42. Наукове пізнання, його основні методи і форми.
43. Проблема відокремлення історичних типів суспільства: формаційний та цивілізаційний підходи в дослідженні суспільства.
44. Поняття суспільного виробництва, його спосіб та структура.
45. Філософське поняття культури. Особливості і зміст художньої культури.
46. Проблема особистості, її місце в системі філософського знання та роль в суспільному розвитку.
47. Структура та форми суспільної свідомості.
48. Співвідношення теоретичної і повсякденної свідомості, суспільної психології та ідеології.
49. Мораль її сутність і суспільні функції. Співвідношення понять мораль і моральність.
50. Естетика як «філософія прекрасного». Естетична свідомість. Соціальні функції мистецтва.
51. Релігія як форма суспільної свідомості.
52. Наука як особлива форма суспільної свідомості. Наука і мистецтво.
53. Інформація та її філософські функції в суспільстві.
54. Філософські проблеми сучасного глобалістичного розвитку цивілізації.
55. Філософські аспекти творчості. Специфіка творчості в образотворчому мистецтві.
56. Особливості філософського відображення дійсності та значення філософії в житті людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Александрова, О.В. Філософія Середніх віків та доби Відродження: Підручник / О.В. Александрова. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2002. – 169 с.
2. Андрущенко В.П., Губерський Л.В., Михальченко М.І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручник для вищих навч. закладів. – К.: Генеза, 2006. – 656 с.
3. Бичко І.В., Бойченко І.В., Бойченко М.І., Бузький М.П., Табачковський В.Г. Філософія: Підручник для студентів вищих закладів освіти. – Київ: Либідь, 2001. – 406 с.
4. Горський, В.С. Історія української філософії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. С. Горський, К. В. Кислюк. – К.: Либідь, 2004. – 488 с.
5. Гринів О. Історія української філософії . Львів: Тріада плюс, 2015. – 302 с.
6. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора; Пер. з англ. В. Шовкун; Наук. ред. пер. О. Шевченко. – К.: Основи, 2003. – 503 с.
7. Історія української філософії: Підручник / М. Ю. Русин, І. В. Огородник, С. В. Бондар та ін. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2008. – 591 с.
8. Історія української філософії: хрестоматія / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка; упоряд. М. В. Кашуба. – Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2004. – 356 с.
9. Касьян В. І. Філософія: навч. посіб. / В. І. Касьян. 5-те вид., випр. і доп. – Київ: Знання, 2008. – 347 с.
10. Конверський А.Є. Логіка: підручник. – 2-ге вид. виправлене. –К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. – 391 с.
11. Конверський А.Є. Сучасна логіка (класична та некласична). – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 294 с.
12. Кондзьолка В. Історія Середньовічної філософії: навч. посіб. – Львів: Світ, 2001. – 218 с.
13. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія. Підручник. – К., 2005.
14. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Резніков П.П. Логіка. Харків, 2005.
15. Лузан А.О. Вступ до філософії: навчальний посібник для ВНЗ / А.О. Лузан. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 136 с.
16. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах: Навчальний посібник. – Київ: Либідь, 1997. – 327 с.
17. Пазиніч С.М. Філософія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Харків: ХДАДМ; Видавець Савчук О.О., 2014. – 380 с.
18. Петрушенко В. Л. Філософія: підручник / В. Л. Петрушенко. 4-те вид., випр. і доп. – Львів: Магнолія, 2006. – 504 с.
19. Причепій Є. М. Філософія: навч. посіб. для студен вищих навчальних закладів. – Київ: Академвидав, 2005. – 592 с.
20. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 306 с.
21. Стружевський В. Онтологія. – Київ: Дух і літера; Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2014. – 312 с.
22. Філософія: навч. посіб. / [Л. В. Губерський, І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко та ін]; за ред. І. Ф. Надольного. 7-ме вид., стереотип. – Київ: Вікар, 2008. – 534 с.
23. Філософія: світ людини. Курс лекцій: навч. посібник для студ. Вищих навч. закл. / В. Г. Табачковський [та ін.]. – К.: Либідь, 2003. – 432 с.
24. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посібник / за ред. Л.В. Губерського. – Київ: Знання, 2009. – 624 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відмінно	A	90-100 балів
Добре	B	82-89 балів
Добре	C	81-75 бали
Задовільно	D	74-64 бали
Задовільно	E	64-60 балів
Незадовільно	F	нижче 60 балів

Відповідність критеріїв оцінювання та балів

<i>Критерії</i>	<i>Бали</i>
Відповіді на питання екзаменаційного білету повні, коректні та виважені. У структурі відповіді присутня постановка проблеми, її обґрунтування, аналіз та висновки. Авторська точка зору обґрунтована та послідовна. Продемонстровано володіння понятійно-термінологічним апаратом. Вступник демонструє знання фахової літератури, засвідчує вміння критично мислити, вести дискусію.	90-100
Відповіді на питання екзаменаційного білету в цілому повні, коректні та виважені. У структурі відповіді присутня постановка проблеми, її обґрунтування, аналіз та висновки. Авторська точка зору переважно обґрунтована та послідовна. Продемонстровано володіння понятійно-термінологічним апаратом. Вступник у відповіді спирається на фахову літературу, вміє дискутувати щодо зазначених питань.	82-89
Відповіді на питання екзаменаційного білету переважно повні, в більшості коректні та виважені. У структурі відповіді присутня постановка проблеми, її обґрунтування, аналіз та висновки. Авторська точка зору переважно обґрунтована та послідовна. Загалом продемонстровано володіння понятійно-термінологічним апаратом. Вступник у відповіді спирається на фахову літературу, вміє дискутувати щодо зазначених питань, проте допускає окремі неточності та помилки.	81-75
Відповіді на питання екзаменаційного білету представлені в неповному обсязі, є некоректними в історіографічному, або формально-логічному аспектах. Структура відповіді в цілому послідовна, проте є відсутніми обґрунтування або висновки. Аналіз проблеми містить помилки. Авторська точка зору слабо обґрунтована. Загалом продемонстровано володіння понятійно-термінологічним апаратом. Вступник у відповіді спирається на засвоєну фахову літературу, але при цьому допускає неточності та помилки.	74-64

<p>Відповіді на питання екзаменаційного білету представлені в неповному обсязі, є некоректними та помилковими в історіографічному або формально-логічному аспектах. Структура відповіді не послідовна. Аналіз проблеми відсутній. Продемонстровано слабе володіння понятійно-термінологічним апаратом. Вступник у відповіді допускає вагомі неточності та помилки.</p>	64-60
<p>Відповіді на питання екзаменаційного білету є некоректними та помилковими в історіографічному та формально-логічному аспектах. Структура відповіді не передбачає можливості визначити рівень знань, умінь та навичок вступника. Аналіз проблеми відсутній. Вступник не володіє понятійно-термінологічним апаратом, не знайомий із фаховою літературою. Вступник не вміє вести дискусію.</p>	менше 60

Голова екзаменаційної комісії

Тарасов В.В.

